

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/44/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5314200806
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5314200806.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a sudcov JUDr. Yvety Dzugasovej a JUDr. Adriany Gallovej, v právnej veci navrhovateľa: K. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. T. X/XXX, XXX XX W. B. W., proti odporkyniam: 1/ H. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXXX, XXX XX W. B. W., 2/ T. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXXX, XXX XX W. B. W., odporkyne obidve zastúpené spoločnosťou: V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdého 4, 010 01 Žilina, IČO: 36 858 820, o zapretie otcovstva, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 4C/17/2014-48 zo dňa 04.11.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 4C/17/2014-48 zo dňa 04. 11. 2014 potvrdzuje.

Odporkyniam v rade 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa zo dňa 23.01.2014, ktorým sa domáhal, aby súd určil, že navrhovateľ nie je otcom T. W., nar. XX.XX.XXXX z matky H. W., nar. XX.XX.XXXX (veta I. výroku rozsudku). Súčasne uložil navrhovateľovi povinnosť nahradiť odporkyni v rade 1/ trovy konania vo výške 270,176 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet jej právneho zástupcu (veta II. výroku rozsudku) a odporkyni v rade 2/ náhradu trov konania nepriznal (veta III. výroku rozsudku).

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ sa svojím návrhom zo dňa 23.01.2014 domáhal určenia, že nie je otcom T. W., nar. XX.XX.XXXX (odporkyne v rade 2/) z matky H. W., nar. XX.XX.XXXX (odporkyne v rade 1/). Navrhovateľ uzavrel s odporkyňou v rade 1/ manželstvo dňa 10.06.1978. Z ich manželstva pochádzajú tri deti. Tretie dieťa T. (odporkyňa v rade 2/) sa narodila v priebehu ich rozvodového konania. V tom čase chodila jeho manželka do Poľska predávať alkohol, kde sa zoznámila s terajším priateľom Y. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., T. XXXX, C. - T.. V predmetnom čase nemal s manželkou pohlavný styk a preto sa nepovažuje za otca dieťaťa - T. W.. Túto skutočnosť nepopiera ani terajší priateľ odporkyne v rade 1/. Navrhovateľ tiež navrhol vypočuť v konaní svedkov T. T. a T. T., pred ktorými sa odporkyňa v rade 1/ v čase rozvodového konania vyjadrila, že T. nie je biologická dcéra navrhovateľa.

Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd preukázané, že manželstvo odporkyne v rade 1/ a navrhovateľa uzavreté dňa 10.06.1978 bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Čadca č.k. 5C/11/2000-43 zo dňa 08.11.2000, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 28.12.2000. V tom čase maloleté deti T., nar. XX.XX.XXXX (odporkyňa v rade 2/) a O., nar. XX.XX.XXXX boli zverené do výchovy navrhovateľky - matky. Otec bol zaviazaný platiť výživné na mal. T. vo výške 500,- Sk mesačne a O. 1.000,- Sk mesačne. V predmetnom konaní mal súd preukázané, že svedok T. bol vypočutý vo veci 4C/17/2014 dňa 04.11.2014, v ktorej uviedol skutočnosti, ktoré majú vzťah k predmetu sporu. Bol

prítomný, keď matka T. konštatovala, aby im navrhovateľ dal pokoj, lebo T. aj tak nie je jeho. Povedala to napriek tomu, že dieťa bolo citovo naviazané na otca. Rovnaké informácie vo vzťahu k otcovstvu navrhovateľa k dcére T. uviedla aj svedkyňa T. (manželka svedka T.). V konaní o rozvod manželstva navrhovateľ dňa 07.06.2000 do zápisnice o pojednávaní uviedol, že jeho manželka má známosť s iným mužom Y. a že mu bola neverná. Navrhovateľ uviedol, že o narodení dcéry T. sa dozvedel dňa 30.05.1996. Okresný súd preto pri aplikácii ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine konštatoval, že navrhovateľ mohol do 30.5.1999 podať na súd návrh na zapretie otcovstva k dcére T.. Návrh v prejednávanej veci však podal na súd dňa 23.1.2014, t.j. po uplynutí prekluzívnej trojročnej lehoty. Na túto lehotu musí súd prihliadať z úradnej povinnosti, v dôsledku čoho návrh navrhovateľa na zapretie otcovstva v celom rozsahu z dôvodu zamietol.

Zároveň prvostupňový súd konštatoval, že s prihliadnutím na uplynutie prekluzívnej lehoty na podanie návrhu v tejto veci na súd zamietol návrhy navrhovateľa na doplnenie dokazovania výsluchom odporkyne v rade 2/ a tiež znaleckým dokazovaním - analýzou DNA ako irelevantné, nadbytočné a nevhodné. Rozhodnutie o trovách konania okresný súd odôvodnil úspechom odporkyne v konaní (§ 142 ods. 1 O.s.p.) a pri aplikácii ust. § 151 ods. 1 O.s.p. priznal odporkyne v rade 1/ náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia na účet jej právneho zástupcu v celkovej sume 270,176 eur, tak ako boli presne vyčíslené a špecifikované v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Na strane druhej odporkyne v rade 2/ okresný súd náhradu trov konania nepriznal, keďže v zmysle ust. § 151 ods. 1 O.s.p. si ich náhradu voči navrhovateľovi neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci okresnému súdu na ďalšie konanie, ktorý následne o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Uviedol, že v konaní vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 5C/11/2000 a tiež v tomto konaní svedok Ing. T. T. potvrdil, že samotná odporkyňa v rade 1/ tvrdila, že navrhovateľ nie je otcom maloletej T. (t.č. odporkyne v rade 2/). Na toto vyjadrenie pritom matka maloletej nemala dôvod, lebo otec bol na dieťa citovo naviazaný. Odvolateľa vyslovil presvedčenie, že aj napriek zmeškaniu lehoty mal súd nariadiť v súdnej veci znalecké dokazovanie. Meritórne rozhodnutie v prejednávanej veci je predovšetkým v záujme odporkyne v rade 2/. Navrhovateľ svoje otcovstvo k nej nespochybňoval. Urobila tak jeho bývalá manželka (odporkyňa v rade 1/). Ak by sa potvrdilo, že navrhovateľ je otcom dcéry T., vec bude vyriešená. Bez ohľadu na výsledok tohto konania by nemohol výživné, ktoré platil matke na dcéru žiadať späť. Ak by však bol otcom priateľ odporkyne v rade 1/, táto okolnosť by mala vplyv na budúcnosť odporkyne v rade 2/. V prípade smrti biologického otca by bola T. jeho zákonnou dedičkou. Prvostupňový súd mal preto vyzvať dcéru odporkyne v rade 2/, či sama nechce podať návrh na zapretie otcovstva v zmysle § 96 Zákona o rodine, keďže v jej prípade zákon na podanie návrhu nestanovuje lehotu. Odvolateľ tiež uviedol, že odporkyňa v rade 2/ má krvnú skupinu odlišnú od navrhovateľa a preto je vylúčené, aby bol navrhovateľ jej otcom. V ostatnom navrhovateľ poukázal na svoju argumentáciu v doterajšom konaní. Zároveň žiadal, aby o trovách konania súd rozhodol tak, že mu nebude uložená povinnosť platiť náhradu trov konania ohľadom na jeho majetkové a zárobkové pomery.

Odporkyne v rade 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Súčasne si uplatnili voči navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania. Uviedli, že sa plne stotožňujú s obsahom napadnutého rozhodnutia. Podľa ich názoru, tak návrh navrhovateľa, ako aj jeho odvolanie v prejednávanej veci, sú nedôvodné. Navrhovateľ je otcom odporkyne v rade 2/ a túto skutočnosť počas predchádzajúcich osemnástich rokov jej života doposiaľ nenamietal. Dôvody uvádzané navrhovateľom v jeho opravnom prostriedku nie sú relevantné, nakoľko vychádzajú len z jeho domnienok. Navrhovateľ vo svojom odvolaní neuvádza žiadne nové skutočnosti a tvrdenia, než ktoré uviedol v konaní pred prvostupňovým súdom, a ktorý ich vyhodnotil v napadnutom rozsudku.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1, 2 písm. b/ O.s.p.) a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. za použitia (§ 156 ods. 3 O.s.p.) ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich

skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správnym skutkovým zisteniam a návrh navrhovateľa aj správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku napadnutého odvolaním zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O.s.p., odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na nich odkazuje. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky navrhovateľa uvedené v odvolaní, a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

Odvolateľ vo svojom opravnom prostriedku len zopakoval argumentáciu prezentovanú v priebehu doterajšieho konania. Vyplýva z nej, že sa nestotožňuje so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, tak ako boli prezentované v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

Ak sa narodí dieťa v čase od uzavretia manželstva do uplynutia trojstého dňa po zániku manželstva alebo po jeho vyhlásení za neplatné, považuje sa za otca manžel matky (§ 85 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

Podľa § 86 ods. 1 Zákona o rodine manžel môže do troch rokov odo dňa, keď sa dozvie, že sa jeho manželke narodilo dieťa, zaprieť na súde, že je jeho otcom.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že manželstvo navrhovateľa a odporkyne v rade 1/, uzavreté dňa 10.06.1978 bolo právoplatne rozvedené dňa 28.12.2000. Z tohto manželstva pochádzajú tri deti, ktorých jedno - dcéra T. (odporkyňa v rade 2/) sa narodila XX.XX.XXXX. Z ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva, že lehota na zapretie otcovstva pre manžela matky je tri roky a plynie odo dňa, keď sa manžel dozvedel, že sa jeho manželke narodilo dieťa. Navrhovateľ sa o narodení svojej dcéry dozvedel dňa 30.05.1996. Lehota troch rokov na zapretie otcovstva mu teda márne uplynula dňom 30.05.1999. Navrhovateľ však podal v prejednávanej veci návrh na súd až dňa 23.01.2014, teda po uplynutí zákonnej prekluzívnej trojročnej lehoty. Pokiaľ navrhovateľ nepodal na súd návrh na zapretie otcovstva k dcére v lehote troch rokov odo dňa, odkedy sa dozvedel, že sa jeho manželke narodilo dieťa, nemôže sa súd jeho návrhom po zistení tejto skutočnosti meritórne zaoberať.

V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t.j. „práva patria bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje oprávnenia vyplývajúce zo zákona uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. Pokiaľ teda navrhovateľ zmeškal prekluzívnu zákonnú lehotu na zapretie otcovstva, súd je povinný na uplynutie prekluzívnej lehoty prihliadať ex offo a bez akéhokoľvek ďalšieho dokazovania jeho žalobu zamietnuť.

Okresný súd preto postupoval správne, keď zamietol aj ďalšie návrhy navrhovateľa na doplnenie dokazovania v prejednávanej veci. Zároveň odvolací súd zdôrazňuje, že nie je povinnosťou súdu, aby nútil odporkyňu v rade 2/ (dcéru navrhovateľa a odporkyne v rade 1/), aby ona sama podala návrh na zapretie otcovstva v zmysle ust. § 96 Zákona o rodine. Je totiž jej výsostným právom, či takéto svoje právo uplatní alebo nie.

Odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané je vždy vecou súdov (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo návrhu navrhovateľa nemohol vyhovieť (návrh bol podaný na súd po uplynutí prekluzívnej lehoty).

Okresný súd mal teda dostatok správnych skutkových zistení i dôkazov na meritórne rozhodnutie v prejednávanej veci. Na základe konštatovaného odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd vykonal v prejednávanej veci dokazovanie náležitým spôsobom a v potrebnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 132 O.s.p., súčasne spôsobom plne

zodpovedajúcim kontradiktórnosti sporového konania umožnil účastníkom realizáciu ich procesných práv a nadväzne zákonným spôsobom vyhodnotil tak procesnú aktivitu účastníkov konania, ako aj meritum veci. Po vykonaní a vyhodnotení dokazovania zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu vydal vecne správne rozhodnutie, ktoré zodpovedajúcim spôsobom v zmysle ust. § 157 ods. 2 O.s.p. aj správne a presvedčivo odôvodnil.

Na základe vyššie uvedených skutočností a dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľa o zapretie otcovstva ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj výrok o trovách prvostupňového konania, ktorý plne zodpovedá ust. § 142 ods. 1 O.s.p. pri aplikácii ust. § 151 ods. 1 O.s.p. Vychádzal pritom z odvolacích dôvodov navrhovateľa, ktorými je viazaný (§ 212 ods. 1 O.s.p.), ktorý nenamietal výšku priznaných trov a svoje majetkové a zárobné pomery, ktoré by odôvodňovali zmenu napadnutého rozsudku v odvolaní bližšie nekonkretizoval. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.). Navrhovateľ v tejto časti dôvody odvolania v uvedenej lehote nerozšíril.

O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný, a preto je povinný nahradiť odporkyniam v rade 1/ a 2/ trovy, ktoré im v súvislosti s týmto štádiom konania vznikli.

Hoci pri vyhlásení svojho rozsudku odvolací súd priznal odporkyniam v rade 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania, následne pri aplikácii ust. § 151 ods. 2 O.s.p. v písomnom vyhotovení rozsudku ich náhradu týmto účastníkmi nepriznal. Z ust. § 151 ods. 1 O.s.p. totiž vyplýva, že o povinnosti nahradiť trovy konania rozhodne na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia. ak účastník v lehote podľa § 151 ods. 1 O.s.p. trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcu zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 151 ods. 2 O.s.p.).

Z obsahu spisového materiálu nevyplýva pre odporkyne v odvolacom konaní vznik iných trov ako trov právneho zastúpenia. Právny zástupca odporkyň v lehote troch dní od vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu špecifikáciu a vyčíslenie trov odvolacieho konania, krajskému súdu nepreložil. Z uvedených dôvodov odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania odporkyniam v rade 1/ a 2/ nepriznal.

Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.